

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

18388

ԱՌԵՐ - ԳՐԻԳՈՐՅԱՆԻ ԱՄ

ՈՎԵՆՆԻ ՏԵՂԵԱՎԱՐ

ԹԻՔԼԻԱ

1879.

891.99

S-38,

212

1927

БЕРЕГИТЕ КНИГУ!

ОНА СЛУЖИТ НЕ ОДНОМУ, А МНОГИМ.

Возвращайте книгу в
срок, чтобы и другие
могли воспользоваться
===== ею. =====

2008

6110

toc

10594

Ո՞՞՞՞ Է՛ ՄԵՂԱՆՈՐ

Հայկական բանասիրական ընկերություն

№ 10

10234

Ս. Բ. ՄԵՂԱԿԻԱՆ

391.99

5-38

4/2

ՈՎ Է ՄԵՂԱԿԻԱՆ

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՈՒ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՄԲ

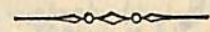

194

6/19

Հեղինակություն

Մ. ՏԵՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԳԻ

3191

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս

Յուզանդեա Մարտիրոսեանցի տպարան

1879

1/1

ՄԱՐՏԻԱՆ

ՄԱՐՏԻԱՆ

Дозволено Цензурою. Тифлисъ, 8 Октяб. 1879 г.

Հայկազգային Պրեսա

456

Ս. Ս. Ս.

Тип. И. Мартиросянца, на Орбелан. ул. д. № 5

1871

Ո՞Ր Է ՄԵՂԱՌՈՐ

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՈՐ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵՄՔ

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆՔ

- ✓ ԿԱՐԱՊԵՏ, վաճառական:
- ✓ ՍՈՓԻՑ, սորա կենը:
- ✓ ՂԱՂՈ, կարապետի ըստեկամը:
- ✓ ԱՆԱՆԻ, Սոփիոի ընկերուհի:
- ✓ ԳԻՈՐԳԻ) վաճառականը,
- | ԳՈՒՐԳԵՆ)
- ✓ ՕՍԱՆԱ, աղուխներ ծախող խեղճ կին:
- ✓ ՄԱՐԻՆԵ, աղախին և ծծակը:
- ✓ ՍԻՄՈՆ, վրացի ծառայ:

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋԻՆ

Տ Ե Ս Ի Լ 1^{ին}.

ԿԱՐԱՊԵՏ, տախտի վրայ թեք է ընկած:

Օ՛ր, ի՜նչ ցաւ ու պատիժ է դառի հիմիկուան՝ աղաթը, Դուք դէս ու դէն իս նընգնում օղլուշաղի համա, վուր մէ թիքա հացը չպահսեցնիս, տուն իս գալի, վուր հանդարտ մէ թիքա հաց ուտիս, էստիղ էլ հարամ ին անում . . . Դուք ինչքան հոքուտ միղք իս անում, գրիում իս, գչլում իս . . . ինչի՞ խաթիր . . . օղլուշաղի խաթիր, ամա կնիկս կի իր ձին է քչում . . . էս էլ պի-

տի ու էն էլ պիտին գլուխս տարիլ է: Էլ կի չէ
 փիքը անում թէ վուրդացէն պիտի: Նա էս ունէր
 հաքին, նա էս ունէր կապած, հիմի էս է մօղա,
 դուզս տարիլ է: Տօ մէ փիքը արա թէ վուրդա-
 ցէն է: Գեւօթ կնիկը մողնի բան է առի, կիկօլին
 իր կնգայ համա մախմուր սալոթի է կարի, Պէտրու-
 սի կնիկը մախմուր դէրիով է դուս գալի. գանա ես
 նրանց տըլ էլ չկամ, գանա ես նրանցմէն պակաս
 իմ . . . Գուն ուզում իս վուր ես ճէքը նընգնիմ,
 դուն ուզում իս վուր ես մեռնիմ. . . Աբա, ես
 ի՞նչ ասիմ էսպէս կնգան: Չարէն ի՞նչ է: Ասում
 իս, անգամ դնող չկայ, չարանում իս, դանա վա-
 թար . . . Տօ մէ փիքը արա վուր նրանց մարթի-
 քը էգէբա կարողութին ունին ու անում ին: (Մտա-
 ծելով.) Ամա չէ, նրանք էլ իմ հալի պիտի ըլին: Հի-
 միկուան կնգդերանց համա, խաչը գիտենա, վունց
 տուն կայ, վունց տիղ. թրէվթրէվ ին գալի մաղա-
 ղիէքը ու էլ չին փիքը անում թէ տուն ու տիղ
 ունիմ: Օղոնց մէկը գայ ասէ, թէ փլան ու փլան
 մաղաղիումը նուր մողնի բան է էկի, էն նմուտին
 տունն էլ ին մտէն գցում ու տիղն էլ . . . Աբա,
 ո՞ր է իմ կնիկը ընչրի հիմի . . . ան Նաղիրովի
 մաղաղիումը պիտի ըլի, ան Տէր-Ասատուրովի մա-
 ղաղիումը . . . Ես կի էստեղ քաղցած կլամիուց
 իմ տալի . . . (Չայն է տալի) Սիմոն, Սիմոն: (Չայն է
 լսում. «Ո՞ւ գնէբամթ»)

Տ Ե Ս Ի Լ 2րդ.

ԿԱՐԱՊԵՏ, ՍԻՄՈՆ

ՍԻՄՈՆ

Ո՞ւ գնէբամթ.

ԿԱՐԱՊԵՏ

Սուփրա դաագէ, ունղաս ուղուրէի:

ՍԻՄՈՆ

Քալբատօնս ւր մօուցղիթ:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Շէն դաագէ . . .

ՍԻՄՈՆ

Էխլաւ: (դուրս է գնում):

ԿԱՐԱՊԵՏ, մտածելով.

Ո՞ր է գնացի . . . Միւր բանը էն վուխտի փը-
 չացաւ, վուր միւր կնգդիրքը մաղաղիէք ման գալ
 սորվեցան . . . համ փուղն է գնում, համ դուղը . . .
 ի՞նչ բէհէսարութին դուզիս մաղաղիէրումն է ը-
 լում, ուփրօ էս ֆրանցուզէրի մաղաղիէրումը . . .
 Աղլիկ գուզիս էնտիղ ին տնղոււմ, լրիութին գու-
 զիս էնտիղ ին սորվում ու ուրիշ ուրիշ շատ բանիւր
 էլ իս իմանում . . .

Տ Ե Ս Ի Լ 3րդ.

ՍԻՄՈՆԸ տուն է գալի պողոտը ձեւին, որի վրայ դըած
 էն սեղանի բաները ու սիտուէ սուփրա զցի:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Ո՞ւ թքօ քալբատօնմա, ոսցա միղիօղա . . .

ՍԻՄՈՆ

Բձանա, ո.օ մալէ մովալ:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Ղիղի խանիա ուց ծասուլա:

ՍԻՄՈՆ

Իքնէքօղա աթի սահաթի:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Մարտո ծավիդան

ՍԻՄՈՆ

Արա, բատօնօ, Գիօրգիս ցօրի մօվիդա, դա էր-
թաթ ծարձանդնէն:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Ա՛ր իցի սադ ծաւիդնէն:

ՍԻՄՈՆ

Արվիցի բատօնօ.

(Այս խօսակցութեան ժամանակ Սիմոնը շարունակուած
սուփրա դցելէ)

ԿԱՐԱՊԵՏ

Շամշօբլօանթսայ խօ ան ծաւիդա:

ՍԻՄՈՆ

Իա մօզախսէնօ: (Իուրս է զնում):

ԿԱՐԱՊԵՏ

Ա՛նա քիդ բան: Մէնակ, էրկու ջէհէլ աղջիկ տա-
նիցը դուս ին զնում ու չիս գիդի ուր ին զնում:
Էս էլ հալրաթ մօդա է: Օ՛խ, էս մօդէն է վուր
տունն ու տիդնիրս քանդում է . . . Ի՛նչ անիմ,
վնրթէնը փախչիմ . . . Ղաղօն ասում է թէ
կնդադ սրտի ուզածը մի անի ու նրան լաւ հաս-
կացու քու ափալը, վուր էնդով էգէբա օջախի
հիտ նրան սէր գցիս: Տ՛օ, թէ դուն էլ կնիկ գուդիս,
դուն էլ կու տէսնիս հալն ու ափալը. մուլափ տու
մէ քիչ: Ղուրթ է, դուն ասումիս թէ կնդատ ձէռին
ջիլաւտ չիս գցի, ամա վուր չարէտ կու կըտրվի
դուն էլ իմ օրը կու հասնիս . . . Ի՛նչ ուշացաւ՝
(Ձայն է տալիս) Սիմոն, Սիմոն

ՍԻՄՈՆ տուն է գալի:

ՍԻՄՈՆ

Ոն գնէրամթ.

ԿԱՐԱՊԵՏ

Էրթի խէլաթ դաիքէ չէմ սիդէդրթան դա հկիթխէ
քալբատօնի իք խօ ար արիս, թու իք իդօս ութ-
խար րօ մալէ մօվիդէս:

ՍԻՄՈՆ

Էխլաւ. (Առանձին.) Էս օջախ դաքցէուլէրի էրթ
ծամս ար մասուէնէրէն, դղէչի ռամթէնջէր արէթ
իքիթ մդղաւնիան. Մօդի դա ուվա մանէթաթ էմ-
սախուրէ: Ռւվա մանէթիս ծաղէբս գաւցվիթալ:
(Իուրս է զնում)

ԿԱՐԱՊԵՏ մնակ:

Ասում ին թէ միւր քաղկուածը աղջիկ մարթու տալը
դժուարացիլ է . . . Տղէրանցն էլ ըլխանդ
ին զնում, վուր նրանք առանց փուղ ախչիկ չին
ուզում: Ախար ինչ անին, էստումէն ին վախե-
նում: Պիտի, պիտին ու մօդնի բաներուն ինչպէս
գիմնան խիդճ տղէրքը, Ղաղօ, Ղաղօ, թէ դուն
կու գիդենաս էս բանիրը, ջալդ չիս կոտրվի ու
ծանդր կու կէնաս, ամա ջէր ջնէլութինը քիդ ախ-
տում է. Հէնց գիդիս կնիկ ուզիլը վարթ ու մանի-
շակ է, ամա մուլափ տու, փշերով դուն էլ կու
ծակծկվիս: Օ՛հ Ղաղօ . . .
(Ղաղօն տուն է գալի շտապով)

ՏԵՍԻԼ 4րդ.

ԿԱՐԱՊԵՏ. ՂԱՂՕ

ՂԱՂՕ, Տիճաղելով.

Բարով, կարապիտ: (Սյս ու այն կողմ նայելով.)
Սօփիօն ո՛ր է, տանը չէ:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Չէ, հորէս գուքայ:

ՂԱՂՕ

Ձէր երևում է ճաշ չին կէրի,

ԿԱՐԱՊԵՏ

Չէ, լաւ վուխտի էկար, մէտի կուտինք: Նստի:

ՂԱՂՕ

Չէ, կարապիտ, շնորակալ իմ: Գիդիս ինչ խաբար է, էս սահաթին պիտի գնամ վանքը: Աղջկան էնդի տարան, Արի մէ բարեկամութիւն արա—մէտի գընանք:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Տճ, ինչ իս խօսում, փուրըս վից վից է անում: Մէ թիքա հաց ուտինք ու իծում գնանք:

ՂԱՂՕ

Աբա էտ վննց կուլի: Աժութ է, նրանք կու մնան:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Հաջնթ չէ:

ՂԱՂՕ

Խաչը չի ըլի, խօսք իմ տվի, վուր էս սահաթին պիտի գնամ:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Ինչ գուզիս ասա, ես քաղցած փուրով վանքը չիմ գա:

ՂԱՂՕ, տիպելով:

Գուքանք ու կուտինք: Գէթաղվա, գնանք:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Գժվիլ իս, ինչ է: Մէ քիչ մուլափ տու թէ գուզիս վուր գամ, թէ չէ, վիկաց ու գնա:

ՂԱՂՕ

Չէ, կարապիտ ջան, մէնակ չիմ կանա, մէ խաթաբալուժը չը ննգնիմ: Խօ գիտիս էսդացի բանը, աղջիկան ուժով ճիտըտ կու կապին: Խօ էլ չին ասի թէ աղջկան չի հաւնեցաւ ու էնդու համա չուզից: Կօսին թէ փուղի թամահութին արաւ, ու ինչ փնութին գուզիս վրէս կու կպցնին: Անուժըս կու կոտրվի ու աղջիկ ոչով էլ չի տա: Գիօրդու բանը խօ գիղիս

ԿԱՐԱՊԵՏ

Նրան ինչոր վուր էկաւ իր խիլքիցն էկաւ: Նրան ով էր ասում վուր աղջկանց տուն գնա աղջիկ տնդղելու: Գանա չէր գիդի վուր շընքին կու կապէին թէ աղջկան էլ չէր հաւնի:

ՂԱՂՕ

Լաւ չարան. վուր տանիցը դուս փախաւ:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Շատ լաւ արաւ, ամա միր խալիսը ուրիշ թահար խալիս է: Ձէր կի կօսին աղջկան տնտղէ—թէ հաւնիս ուզէ, թէ չհաւնիս վի ուզի: Էստով խիդճ տղէն խափվում է ու հէնց գիդէ վուր կու ազատվի թէ չհաւնեցաւ, ամա չէ, ան ուժով նշան ին տալ տալի, ան թէ չէ՝ տղէն թէ դաիմ խասիաթ ունէ, ամէն պակասութիւնը նրա վրա ին գնում: Աւազակ գուզիս, հիւանդ գուզիս, ուժ վուրթի է գուզիս, տուտուց գուզիս, բէջինս գուզիս նրան ին կըպցնում:

ՂԱՂՕ

Մաշ էլ ուր իմ գնում:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Ինչի հաջած չէ: Աւելի մօղ չգնաս, վեր ճանգը չնընգնիս: Մասնիք ունիս, թագցրու, մէքիչ էլ ծանոր կաց:

ՂԱՂՕ, մատանին հանում է ջրն է դնում:

Շատ լաւ:

ԿԱՐԱՊԵՏ, ճիծաղելով:

Լաւ ջարդ վախէցար. . . . Տօ, էտ բանգըդ ուր է գնացի:

ՂԱՂՕ, աղաչելով:

Ի՞նչ անիմ, սիրտս դողում է: Ինչ էլաւ էլաւ, գնանք, կարապիտ ջան:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Տօ, քաղցած իմ, քաղցած:

(Ղաղօն ուժով վեր է կացնում, դռակը ծածկում է կարապետի գլխին և չնայելով որ նա յանդիմանում է, ուժով դուրս է քաշում)

ՂԱՂՕ և ԿԱՐԱՊԵՏ, միասին.

ՂԱՂՕ.— Գէթաղվա. . . . էս սահաթին գուքանք ճաշը չի փախչի. . . . Ինչ էլաւ քիզ. . . .

ԿԱՐԱՊԵՏ.— Մէ մուլափ է. . . . գժվիլիս Ինչ է. . . .

Սարսաղացիլիս Ինչ է. . . . (Գուրս են դնում)

ՏԵՍԻԼ Ծրդ.

ՍԻՄՈՆ, հեթեթալով ներս է մտնում:

Քալբատօնի արսաղ ար արիս, դա աղաց ծաածրիէս (Նստում է աթոռի վրայ.) Էսէ օխրաթ դա աիէլաթ դարչէս աքաուրօբա: Քալբատօնի դղէ շուաղամէմղին շին ար արիս դա աքէթ իքիթ էթ-

րէվա: Գիժի ա, կվդար օխէրի, մէ սաղ մոզլախօ քալբատօնի: Ջանի կի ծամիվիդա: Գաուճղա Ղը- մէրթի վինց ամ լալգաս չամագղօ. . . . օրի թվէց միկլիա վաղամղին. . . . օհ, հօ, հօ, հօ. . . . ձախան կի մոմբէզրդա (Վեր է կենում սեղանի մօտ է գնում) Աբա ընդաս ուղուրէփ: (Այս ու այն կողմը նայելով վեր է աւելում շէը և սկսում է խմել: Այդ ժամանակը ՄԱՐԻՆԷՆ ներս է մտնում և Սիմոնը խնայն շէը բերանելը հեռացնում է և շտապով բերանը սքըում է ու շէը իւր տեղը դնելով յետ է դառնում, տեսնում է Մարինին ու ասում է) Օջախդասաքքէվօ, ըս շէմա- չինէ:

ՄԱՐԻՆԷ, ճիծաղելով:

Բնասաղվրէբի (մտնում է սեղանին)

ՍԻՄՈՆ

Ղմէրթմա նու իցիս բատօնէբիս թավի: Սուլի ամոմձվրա սիրբիլիսաղան:

ՄԱՐԻՆԷ բան է վերցնում սեղանելց, ուտելով:

Սնդ գազգզաւնա, բատօնի:

ՍԻՄՈՆ

Ղմէրթման նու իցիս իմիս թավի Ծաղի օ ցօլի միպօմէ: Շէչվէնէբուլի ընթ ուշվէբա. . . . մէ ըն իմիս ցօլիս մոմնախաւի վար: (Մտնում է Մարինէին) Լամագօ, կարգօ, Մարինէ (ուղում է համուրբել):

ՄԱՐԻՆԷ յետ քաշուելով բայց թոյլ տալով:

Ուն միհքարաւ, ուն: Քալբատօնս մովախսէ- նէբ. . . . (Ձայն է լսվում. «Սիմոն Սիմոն»: Սորա շփոթուած դուրս են վաղում: Սիմոնը ձայն է տալի — «Էլ- լաւ»: Գուրս են դնում շտապով)

ՏԵՍԻՆ 6րդ.

ՍՈՓԻՅ, ԱՆԱՆԻ. (Ձեռքերը զանազան բաներ բռնած յողնած ներս են մտնում ու տախտի վրայ վեր են ածում)

ՍՈՓԻՅ, դրան կողմը նայելով:

Մարինէ, կարգաթ կարգաթ դարէրողէ դա մէրէ դախկիդէ: (Անանուն) Համեցէք: (Անանին նստում է): Սիմոն, Սիմոն (Սիմոնը ներս է մտնում) բատօնի ար մտուլա:

ՍԻՄՈՆ

Մորձանդա:

ՍՈՓԻՅ

Սանդ արիս:

ՍԻՄՈՆ

Ղաղօ դա իս էրթաթ միրբողնէն:

ՍՈՓԻՅ

Բօզօր թու միրբողնէն, ռան միճքարամ, բիճօ:

ՍԻՄՈՆ

Ղմէրթմանի քալբատօնօ, արա վաղուի:

ՍՈՓԻՅ

Արափէրի ար գիթխրա, սաղիլաթ մօվա թու արան:

ՍԻՄՈՆ

Բան մօզախսէնօ: Մէ թքվէն դէղասթան գամդ-գաւնա—իք խօ արա բրձանդէրիթ, բօ դաւբրունդի վնախէ բօ աղաս խէլի ծաուկիդնիա դա միճղաւ:

ՍՈՓԻՅ, աւանձին

Ուր կուլին դնացի: (Սիմոնին) կարգի, ծաղի: (Սիմոնը դուրս է գնում) Անուշկա ջան, դաթրէցար:

ԱՆԱՆԻ

Մէ բջիթ խրգիս միր տուն, վուր ինձ չմնան:

ՍՈՓԻՅ

Էս սահաթին: Սիմոն, Սիմոն (Սիմոնը ներս է դալիս) ծաղի ամաթսա դա ութխար բօ սաղիլաթ աւ մօէլօղնէն:

ՍԻՄՈՆ

Դաղալուլի վար, վէր ծաւալ. սուլի կի ամոմ-ձլրա:

ՍՈՓԻՅ, չարանալով:

Բան միխքարամ. էիլա ծաղի:

ՍԻՄՈՆ

Առ ծաւալ, բան դաղէմարթաթ. հայ ծաղի, հայ ծաղի:

ՍՈՓԻՅ չարանալով:

Աբա ար ծախալ նախաւ չէնի ղօփա: (Անանուն) Էսպէս բան տէսիլ իս. վուր իմ մարթը բջերուն էսպէս վիր է թողի, մէ խօսք չիմ կարող ասի էլի: (Սիմոնին) Էիլաւ ծաղի շէ կիսէր մօսատէխօ:

ՍԻՄՈՆ վնթինթալով:

Ծաղի, ծաղի. . . մէ սասիարուրթ ար դաւ-դգարվար: Գամիստումրէթ . . . (դուրս է գնում):

ՍՈՓԻՅ, տաքացած նստումէ.

Աբա էսպէս բան ով է իմացի: Դիփ իմ մարթու միդն է, ձէն չիս կարա տա էլի:

ԱՆԱՆԻ

Ինչ անինք, Սոփիօ ջան, պիտի համիիրինք: Դուն չիս գիդի ես էլ էտ կրակումն իմ էրվում: Ամա, փառք տու Աստծուն, վուր դուն մէնակ բջէրէմէն իս էրված: Ես կի իմ սկէսուրէմէն օրը մինչ-բի մութը տանջվում իմ ու էրվում իմ: «Ուր էիր, ուր

իս գնում, ունի իս վի կենում, հողիս հանիլ ին, հալե-
ցին ու մաշեցին: Իմ մարթը ձէն չէ հանում ու ինձ
ասում է հնազանդի: Ախարես մինչև եր պիտի նրա
ձէռի տակը ըլիմ: Ասծուն փառք տու, Սոփիո ջան,
վուր դուն սկէսուր չունիս:

ՍՈՓԻՕ

Անանի ջան, արնումդ մի գցի, քոփակ շունը ինչ
գուղէ հայի: Արա մէ էստի էլ տնդղինք: (Վեր է աւ-
նում մէ ծալած ապրանք ու տնդղում են) զիչիրը ճրաքի
մօտ լաւ կու էրէվայ —, չէ, Անանի, ճրաքի կուտա...

ԱՆԱՆԻ

Չար գողիկը ու զար գուլիս պիրին էլ շատ կու
սաղ գայ:

ՍՈՓԻՕ

Չէ, Անանի ջան, ալ գուլիսպիրին ուփրօ լաւ
կուլի:

ԱՆԱՆԻ

Չէ, ցիս փէրին աւել կու սաղ գայ: Յիս փէրի
գողիկը, ցիս փէրի մաջէքը ու գուլիս պիրին խօսք
չունին: Ախ զիլաւ զիլաւ թասակրաւին էլ հիդը
գուքա, Ամա զիդիս ինչ է, առանց շէֆ կի չկա-
րիլ տաս:

ՍՈՓԻՕ

Ի՞նչ անիմ, քան, կարապետը չէ թողնում ու ա-
սում է թէ մկրատով կու խուզիմ, Օրթում է ուտում...
խաչը զիդէնա:

ԱՆԱՆԻ

Վճյ, քա: Նա ինչ զիդէ լաղաթը: Գուն էլ ան-
գաճ իս դնում. տուտուցացիլ իս էլի: Ինձ իմ Գի-
օրգին շատ ասաւ, մազրամ անդաճ ով էդի, խօսե-

ցաւ, խօսեցաւ ու ձէնը կտրեց, զիդիս ինչ է՝ չէնց
գիդին վուր կնիկ ինք դասի, ճուրտ էլ ինք դասի:
Իմ մարթը վուր մէ խօսք է ասում, ես տասն իմ
ասում, թէ բղաւում է, ես ուփրօ իմ բղաւում. էն-
քան անում իմ վուր ձէնը կտրիլ իմ տալի: Կրի-
նալինինը չըլի, շատ ուղից վուր հանիմ, մազրամ
ես իմն արի ու ուփրօ ջգրով մինձացրի . . .

ՍՈՓԻՕ, վեր է աւնում ուրիշ ապրանքներ ու տնդղում են:

Ի՞նչ լաւ ծաղիկներ ունէ, մէ մտիկ տու է: Լաւ
էժան կի առանք:

ԱՆԱՆԻ

Քա, ընչի Բլօտի մազազիէն չգնացինք, էնտիղ էլ
էինք տեսի, լաւ կուլէր:

ՍՈՓԻՕ

Ղուրթ, լաւ կուլէր: (Սահաթը ծոցեցը հանելով)
Քա, իրիք սահաթն է. կարապետը չէկաւ: Քա, էս-
պէս բան իս տէսի վուր գնումէ ու չէ իմաց անում:
Էսպէս ցաւ ու կրակ իս տէսի: (Աննչումէ) Մարինէ,
Մարինէ, (Մարինէն ներս է գալի) մօղի աալազէ:

ՄԱՐԻՆԷ

Արա մցալիան, քալրատօ, զմարծվիլի տիրիս.
ձուձու ունդա միվցէ:

ՍՈՓԻՕ

Ձէր աալազէ: (Մարինէն վեր է քաղում) Էրեւած իմ
ու խորված էս ձիձեմէն. առանց ջուղար տալ բան
չէ չինում: Ի՞նչ բան ծիծաղէցնիմ, Անանի, կարա-
պետը չէր ուզում վուր ձիձա էի բունի, Ի՞նչ անիմ
վուր կտորիմ: Ես մէ զիմաց սկսեցի տնքտնքալ ու
մէկէլ զիմաց իմ զէդէն չէր հանգստացնում թէ իմ
աղչիկը կ'օսէ ճլէրք կու նընգնի, թէ ես իմ աղչի-

կը մէնուելու մարթու չիմ տվի ու էսթահար բանիր: Կարապետը չարացաւ, չարացաւ ու իւրջը վուր հարվէցաւ ձիձա բռնից: Ախար, մաչ քիչ էի արի: Ամութու տանիցը վունց դուս գուքէի. (Մարենին) Ծագի կարքի, (Ղուբս է գնում):

ԱՆԱՆԻ

Քա, զանա կարապետը պերթ ձիձա չէր ուզում բռնի:

ՍՈՓԻՍ

Խաչը դուրթ իմ ասում:

ԱՆԱՆԻ

Ախար խալսը հնչ կ'օտէր, Չէր ասի թէ մինձ մինձ ին պատրտում կի, ու մէ ձիձի փուղ հի չին զիմիչ անում:

ՍՈՓԻՍ

Կարապետը ասում էր թէ մէրը ինքը տա ծիծը իր էրէխին, էնդուր վուր Աստուծ նրան ծըծիր է տվի: Միթա՞ էրէխի համա փիս է ձիձի կաթը ու ձիձէն լաւ էլ չի մտիկ տա:

ԱՆԱՆԻ

Միթա՞ս բանիր ին զիդացի էլի: Էս սաղ խալիի էրէխէքը թէ կի ձիձով ին մինձանում՝ փիս ին մինձանում էլի: Ախար ասում իմ հիմրկվան մարթիքը խիլքին զօռ ին տալի: Սբա հնչ կ'օնիս, տանը կու նստիմ էրէխի խաթիր. չէ, էրէխի խաթիր տուցաղ կու դառնում էլի: Իրանք կի վէչէրնէրդմն ին զընում ու ինչ արիղ զօնաղ ին անում չին պակսում, մինք կի տանը նընգած պլտի ըլինք: Սբա ինչ իս արի, Անանի:

ՍՈՓԻՍ, սաչաթին մտիկ է տալ:

Սիմոն, Սիմոն: (Սիմոնը ներս է մտնում ներպացած կերպարանքով)

ՍԻՄՈՆ

Ո՞ն գնէքաւ:

ՍՈՓԻՍ, բարկութեամբ:

Ո՞ն ցիլիբրի պիրի չամօգիշվէրիա, սաղիլի մօխտա. (Սիմոնը վընթվնթալով դուրս է գնում): Յաւ է ու կրակ մարթու ձեռին. քաղծած կի կոտորից էլի: (Անանին) Համեցէք:

ԱՆԱՆԻ

Մէ քիչ էլ մնանք, Սոփիօ ջան:

ՍՈՓԻՍ

Չէ, Անանի, ինչ որ մնացինք, հէրիք է: Նա ինձ եփ է մնում, վուր ես մնամ, Աբա, համեցէք:

(Անանին ու Սոփիօն մօտենում են սեղանին նստելու և աթուռների վրայ ձեռները դնում են որ յեւքաշեն: Այս ժամանակը լավու՛մ. Կարապետի ձայնը քաղցաստնի մօզլեմ ու սոտերի ձայներ.)

ԱՆԱՆԻ

Այ, էկաւ (Սթուր թողնում է ու յեւ է քաշվում):

(ՍՈՓԻՍ, բարկացած կերպարանքով մնում է կարապետի ներս մտնելուն):

ՏԵՍԻԼ 7-րդ

ԿԱՐԱՊԵՏ, յետոյ ՂԱՂՕ, ՍՈՓԻՍ, ԱՆԱՆԻ:

ԿԱՐԱՊԵՏ դռներըըը ներս մտնելով, շտապով և ուրախաղէմ.

Նընգաւ . . . նընգաւ . . . կականաթը նընգաւ . . . Սոփիօ, ջալղ մէ բօթիկա շամիանցկի . . . (Տես-

նումէ Անանուն: Բարով տեսանք. Աննա Եագորովնա
(Անանին գլուխ է տալի: Արա, Սոփիօ ջան ջաղդ:

ՍՈՓԻՕ, շարանալով.

Ի՞նչ է, ինչ խաբար է . . . ինչ շամփանց-
կի . . .

ԿԱՐԱՊԵՏ, ուրախադէմ.

Չալդ հրամայէ, վոր ասիմ . . . Սիմօն, Մա-
րինէ:

ՍՈՓԻՕ, շարանալով.

Ասա մէ ինչ խաբար է. քա.

ԿԱՐԱՊԵՏ

Ղաղօն նշնվեցաւ: (Սոփիօն ու Անանին զարմացած
մտ կեն վազում):

ՍՈՓԻՕ և ԱՆԱՆԻ միասին.

(Սոփիօն.) } Միր Ղաղօն, ո՞ւմ վրէն. առանց միզ
իմաց անելու:

(Անանին.) } Սէրդէյ Իվանիչը կնիկ չէր ուզում . . .
ո՞ւմ աղչկայ վրէն:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Դիփ, դիփ, կ'օսիմ . . . (Մարինէն ներս է գալի)
Մարինէ, էրթ ծամս օարդափշի չաղի, մարջվէնա
գանջինաս գաաղէր, դա իս էրթի բութլիկասաց
ամօրտան: (Մարինէն դուրս է գնում):

ԱՆԱՆԻ, ՍՈՓԻՕ, անհամբերութեամբ.

Ո՞ւր վրէն, քա, մէ ասա, է

ԿԱՐԱՊԵՏ

Սըն, իմացէք:

ԱՆԱՆԻ

Գիքօի՞ աղչկայ վրէն

ՍՈՓԻՕ, հաստատ.

Պետրուսի աղչիկը կուլի էլի: Խո՞ղիմ նրա գլու-
խը, լաւ աղչիկ նա է ուզի:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Չէ, Սոփիօ ջան, նա չէ . . . Ասիմ, պրծնիմ
էլի: Քոր Թաթօի աղչիկը:

ՍՈՓԻՕ և ԱՆԱՆԻ, միասին.

Քա . . . (յետ կեն քաշում)

ՍՈՓԻՕ

Լաւ տարի նրան գայ, լաւ աղչիկ նա է ուզի:
Չամ չիլ է ու համ չողախ:

ՏԵՍԻԼ 8-րդ:

ՂԱՂՕ վազելով և ԱՌԱՋԻՆՆԵՐԸ.

ՂԱՂՕ ուրախադէմ:

Չէ, Սոփիօ, չէ. (ձեռք ձայնով) վուց չողախ է:
վունց չիլ է: Վարդ, մանիշակ ու հիլէ . . .

ՍՈՓԻՕ, կարմրումէ:

Քիզ վրէն իս չէինք խօսում . . .

ԿԱՐԱՊԵՏ

Սիմօն, Սիմօն, մայլէ շամփանցկի: (Լավումէ՝ «էխ-
լաւ») Ինչ իք կանգնած, նստիք, համեցէք . . .
(Անդանի շուրջը նստում են) Բիճօ, Սիմօն, օրի պրիթօ-
րից

ՍՈՓԻՕ, Ղաղօն.

Այի կնիկ չէիր ուզում . . .

ՂԱՂՕ

Ի՞նչ անիմ, նընգայ էլի: Մազրամ լաւ իմքին կի
ճանդէցի . . .

ԱՆԱՆԻ

Փուղը ի՞նչ էր:

456
41

ԿԱՐԱՊԵՏ

Մէքիչ մուլափ տուէք . . . Սիմոն, մալէ (Սիմոնը ներս է մտնում պողոտաը ձեւին, որն վրայ չորս բոկալ է դրած, միւս ձեւին շամպանկու շիշը) Աք մօիտա ուուկէբի (ձեւիցն սուտուկ) գաադէ: (Սիմոնը բայ է անում) Ենորաուուր բլի, Ղաղօ ջան, քաղցր պաուլիս, միասին ծիրանաք. (Սիմոնը լըցնում է բոկալները Կարապետը մէկ մէկ ամէնին տալիս է:) Արա էլի շնորաուուր անինք.

ԲՈՒՈՐԸ ՄԻԱՍԻՆ

Ենորաուուր բլի: (Կարապետը ծածկվում է:)

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐՈՐԿ

ՏԵՍԻԼ 1-ին

ՍԻՄՈՆԸ, բորլի, պատուած շորով, չտակը մէկ ձեւին, ոտի չոտիերը կռան տակին, 3 մահուդի կտորանք միւս ձեւին ներս է մտնում: յատակի չոտիը աթուռէ վրայ է դնում, խի միւս բաները յատակի վրայ վեր է անում: ՍԻՄՈՆ, գէտուդէն նայելով.

Օհ, հօ, հօ, մօդի դա աք գասձէլ . . . պօլէբիս գաձմէնդիթ ջանի կի ծամիվիդա դիլիթ վասուիթաւէր, մէօրէ դիլաս կիդէվ ճուճդիանիա. . . Ղմէրթմանի աք վին գասձէլէբս . . . Ջէր սամօվարի, մէրէ պօլէբի, մէրէ սադիլի, էրթ աթօցս ալազասաց գազզաւնիան . . . Սաղամոս խօ մոսւէնէբա արա մարփս . . . Ստուժարի ստուժարգէդ: էրթի վաժկացի մախնց մօդիօդէս, արա սուլ դէդակացիբի. էս օխէր տիէլէբս սախլի արա

աքփսթ . . . մէկի պօլէբի ունդա վձմինդօ . . . Օխ, հօ, հօ . . . (ստուուկ) Աքա էս բա զօփաշի արի դուշինգէլի գաձմէնդիլի պօլի . . . էսէց սուիթաթ ունդա իղոս, խից, դիլէտ թավիս ալագաս (Յօրանդուուկ) Արա, մէ աք վէր գաձէլէբ . . . բվա մանէթի սադ ար վիչօվի . . . լաքիաթ ծաւալ . . . (Ջախ կողմըը լավումէ) Սիմոն, Սիմոն. Սա վեր է թաչում, ոտի չոտիերը հաղնում, ու յատակի չոտիը ձեւին վեր է անում և իրքէ թէ չէ լըտում, ոխումէ յատակը սրբել:) Ջէր բէվրս դաիրդավէբ . . . (Յատակի վրայ դնում է ու գալիս է սրբելով:) Օխ, թու ձնէլի դօփիլա . . . Մարինէ չէն գուլիսա թփիս էս էնի վիտան . . . (Լավում է աւելի բարձր «Սիմոն, Սիմոն»: Սա աւելի շտապով յատակը սրբում է) Ջէր բէվրս իղվիրէփ . . .

ՏԵՍԻԼ 2-րդ

ԿԱՐԱՊԵՏ, սաքութեամբ.

Իյիճօ, ար գէսմիս, դադրուէբուլլիսար, բա արի: ՍԻՄՈՆ

Ար գաւիգէ, բատօնօ: Պօլսա վձմինդամ . . .

ԿԱՐԱՊԵՏ, սաքութեամբ.

Էս պէս բան իք տէսի . . . (Սիմոնին) Սանուզի, գաիքէ Ղաղօաս թան, էրթս ծամս չէմթան մօվիդէս: (Սիմոնը յատակի բաները վեր է անում նեղացած ու փնդիկալով դուրս է գնում)

ԿԱՐԱՊԵՏ

Էսպէս բան իք տէսի. 9 սահաթը թամամում է

ու ջէր Սոփիոն տիրումնէ: Տօ, մէ օր վաղ վի կացի
 ու տուն ու տիրիտ մտիկ տուէ: Անտէր ու մունդ-
 րէկ է մնացի էլի տունը . . . վունց էրէխէ-
 րանց մտիկ տվող կայ, վունց տուն ու տիրին մտիկ
 տվող . . . քանդվում ինք ու բրիչա ինք ըլում բը-
 ջէրի ու քոծէրի ձէն էրէմէն . . . մէ կողմը խօ
 բջիրքն ին քանդում, մէկէլ կողմը կնգղիրքն էլ պա-
 կաս չին անում . . . քնչ անիմ, ամէն օր կու
 ու դալմադալ խօ չիմ գցի . . . Ախար իս էլ
 բանի ու գործի տէր իմ . . . Ամէն օր գլուխս
 պտուտ է գալի . . . գնա ու բան չինէ . . .
 ճաշս խօ հարամ է արած . . . Օ՛խ, էս քնչ
 օրումն իմ Ռ. մն ասիմ, ան իմը դանդաղտվում . . .
 (Ման է դալի) Ղաղօն գուքայ . . . (Մտածելով) վունց
 ուզիմ նրամէն փուղ . . . էն էլ կուտայ թէ չէ . . .
 չինգ հարուր թումանը քիչ փուղ խօ չէ . . .
 Ափսոսս կարապիտ, վուր դէս ու դէն իս նընգնում
 փուղի ամա . . . Սոփիօ, Սոփիօ, լաւ կուլէր,
 վուր դուն մէ քիչ դայրաթ էիր գիղացի . . .
 Էսպէս մսխին ով կու ղիմիայ . . . (Տարակուսած
 նստումէ) լաւ չէր ըլի վուր Ղաղօի խօսքին անգաճ
 էի դրի . . . Գովէցայ էլի . . . էլ քնչ կու օտկիմ . . .
 (Մե քանի ըսցէ մտում է մտածմունքի մէջ):

ՏԵՍԻԼ 3-րդ

ՍՈՓԻՕ, գլուխը յետ կապած, ձախ կողմը
 դուրս է դալի:

ՍՈՓԻՕ, ԿԱՐԱՊԵՏ.

ՍՈՓԻՕ

Էսպէս բան իս տէսի. վուր ընչրի չիմի սմովարը

հազիր չէ. Ռիվի քու միղն է . . . բջին էնպէս վիր
 իս թողի, վուր էլ խօսք չիմ կարացի ասի . . .

ԿԱՐԱՊԵՏ

Էնքան կ'օնիս վուր սա էլ դուն կ'էհայ . . .

ՍՈՓԻՕ

Հէնց գիղէնաս, դրա աւել բիջ չըլի ճարվում
 քաղկու՛մ . . . մէ ձէն կի չիս ասալի ու . . .
 ընչրի չիմի չիս տէանում, վուր էտղանցօրէն ա-
 ծած մածած է, տասը սահաթն է, էգէրա ով է դա-
 լի: Ամնւթ չէ: Ի՞նչ կօսին:

ԿԱՐԱՊԵՏ, նեղացած,

Մէ քիչ վաղ կու վիկենէրի, քնչ կուլէր: Մինչև
 տասերկու սահաթը լօտօ չէիր խաղա:

ՍՈՓԻՕ, նեղացած:

Էլի լօտօին կպաւ. լաւ է, խաչը գիտէնայ,
 դուն կի կուբնէրում կէհաս, ես կի քօծի պէս տա-
 նը նընգած պիտի ըլիմ . . . էս էլ չինիմ, էն էլ
 չինիմ ու դուն կի քէփ անէլով ման գաս . . .
 Օ՛խ, Աստուծ, նէտաի մէնիմ ու պրծնիմ . . .

ԿԱՐԱՊԵՏ, բարկանալով:

Ինձմէն ի՞նչ իս ուղում, ի՞նչ Տէր Աստուծ:

ՍՈՓԻՕ

Ի՞նչ իս բղաւում . . . ես իմ գլուխը ընչի էս-
 պէս շանց տվի, վուր դուն վրէս բղաւում իս ու
 ճղաւում . . .

ԿԱՐԱՊԵՏ

Հէրիք է, Սոփիօ, խօ տունըս քանդէցիր, ու-
 գումիս էլ տրաքէցնի:

ՍՈՓԻՕ

Քն, ի՞նչ է ասում, քու տունը դուն իս քան-

(Մտնելով է դրան աջ կողմը և ուղղում է դուրս դնալը
Գուռը բաց է լինում ու մարդիկ են երևում մէկը հարց-
նումէ. «Կարապիտա չի՞ն արիս»)

ՍԻՄՈՆ

Շինա բճանդէբա, (Երկու մարդիկը ներս են մտնում):

ՏԵՍԻԼ 6-րդ:

ՍԻՄՈՆ, ԳԻՕՐԳԻ, ԳՈՒՐԳԵՆ

ԳԻՕՐԳԻ, հրամայելով

Բատօնս մօտխսէնէ, րօ Գիօրգա մօտուլա:

ԳՈՒՐԳԵՆ

Գուրգէնաց: (Սիմոնը դուրս է գնում):

ԳԻՕՐԳԻ

Ինչքան համփիրէցի հէրիք է . . . Ասած է խշա-
լաթ է քաշում. . . (Դէս ու դէն մտիկ է տալի) Լաւ է
խաշը գիդէնայ, ուրիշի փուղով լաւ է սարքվի: Իմ
փուղը կի էսօր է ու էգուց գցում . . .

ԳՈՒՐԳԵՆ

Կնգան էլ վուր տէսնիս, ինչպէս է դուս բէրում,
հէնց գիդէնաս վարանցօվի կնիկն ըլի . . . հայդա
հա, Տօ միր փուղով միր օղլուշաղը պահհնք:

ԳԻՕՐԳԻ

Թէ էս սահաթին փուղը չի տայ, գանգատ իմ
անում . . .

ԳՈՒՐԳԵՆ

Ես էլ հէրիք է . . . համփիրութինս հատաւ:

ՏԵՍԻԼ 7-րդ:

ԿԱՐԱՊԵՏ (Նեղացած Կերպարանով, խոնարհ),

ԳԻՕՐԳԻ, ԳՈՒՐԳԵՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ

Համէցէք:

ԳԻՕՐԳԻ, բարձր ձայնով:

Համէցէքի վուխտ չէ: Փուղը գուզիմ, փուղը ինչ
համփիրէցի հէրիք է . . .

ԳՈՒՐԳԵՆ, բարձր ձայնով

Տօ, իմ փուղը ես ուտիմ . . . Փուղս տու փուղս . . .
էս սահաթին տու . . .

ԿԱՐԱՊԵՏ, նեղացած:

Մէ նստէցէք, է: (Նստում էն):

ԳԻՕՐԳԻ

Ահա, նստէցանք էլ: Արա ի՞նչ իս ասում:

ԿԱՐԱՊԵՏ, ինդրելով

Գիօրգի ջան, էսքան համփիրիլ իօ. մէ քիչ էլ
համփիրէցէք:

ԳՈՒՐԳԵՆ

Ի՞նչ, համփիրիք: Արա ի՞նչ իմ արի: Չէ, Կա-
րապիտ, էդպէս շատ ինք իմացի: Կուտանս թէ
չէ . . .

ԳԻՕՐԳԻ

Հէնց գիդիս մասխարութի՞ն է: Ձէր էրկու ամիս
ուզէցիր վուր մուլափշտամ, իժում մէ ամիս էլ մու-
լափ տուի: Հիմի հօրէս վագիցը մէ շարաթ էլ է
անցկացի: Ամութ ու խշալաթ չունի՞ս: Մէ ասա,
հազի՞ր իս արի թէ չէ:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Ախար, ի՞նչ անիմ: Ես էլ, ախար, ստանալիք ունիմ: (Աղաչանքով) Էսքան եօլա իք տարի, մէ՛քիչ էլ եօլա տարէք:

ԳՈՒՐԳԷՆ

Ի՞նչ: Մտիկ արէք, ի՞նչ բէ՛հտաքնիր է անում: Չէ, ախպէր, հէրիք է ինչքան սարսաղացանք . . . Աբա՛, փուղը . . .

ԿԱՐԱՊԵՏ

Մէ թիքա էլ մուլափ տուէք, ինչ էլաւ ձիգ:

ԳՈՒՐԳԷՆ

Թէ էսօր չիս տա, գանդատ իմ անում:

ԳՈՒՐԳԷՆ

Ընչրի չիս տա. տանիցդ վուտս չիմ փոխի. փուղը տու, փուղը: Տօ, էստունք վուր առնում էիր (յոյց է տալի բաները), ո՛ւմ փուղէրով էիր առնում: Կնդատ վուր ամէն օր դուքած դուրս էիր բէրում, վուրդացէն: Տօ, սալոխով ու թանդագին ծամօսասխմէլով վուր մանէիր ածում քու կնգան ու ամէն տիղ նա էր ձքած, մինք ի՞նչ միղ ունինք: Լաւ է, քու կընիկը ամէն գիշիր լօտօ պիտի խաղայ ու փուղիր տանուլ տայ, Գուրգէնը ինչ միղ ունէ: Չէ, կարապիտ, արբա փուղը, վուրդի է փուղը . . .

ԿԱՐԱՊԵՏ, նեղանալով

Ի՞նչ էլաւ ձիգ . . . խիղտէցէք էլի . . .

ԳՈՒՐԳԷՆ

Կու խիղտինք էլ ու աչքդ էլ կու հանինք, Տա-րի՛ս իս թէ չէ . . .

ԿԱՐԱՊԵՏ

Կուտամ, մէ քիչ էլ մուլափ տուէք:

Գուտամ, Գուրգէն . . .

Ի՞նչ . . . մուլափ տամ: Ինչ ունիս ու չունիս քն էլ խշտիս . . .

ԳՈՒՐԳԷՆ

Վիրչի խօսկտ ի՞նչ է: Տալի՛ս իս թէ չէ:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Ղիմի ձեռաց փուղ չունիմ, կու ճարիմ . . . (ԳՈՒՐԳԷՆ ու ԳՈՒՐԳԷՆԸ վեր են կենում տաքացած.)

ԳՈՒՐԳԷՆ, դուրս գնալով

Գնանք, Գուրգէն: Ես էս սահաթին արգա իմ տալի:

ԳՈՒՐԳԷՆ

Ես, ինչրի իմ փուղս չտայ, էսղացէն չիմ ժած գա . . .

ԳՈՒՐԳԷՆ

Չէ, Գուրգէն, գնանք, էսօր չթողնինք, թէ չէ, էս բէձաթը դիփ կու թագցնէ:

(ԳՈՒՐԳԷՆ ու ԳՈՒՐԳԷՆԸ ուղու են դուրս գնալ: Կարապետը երբեմն մէկի, երբեմն մուսի վէշը բռնում է ու աղաչում:)

ԿԱՐԱՊԵՏ

Թէ Աստուծ կու սիրիք . . . դուք էլ օղուշաղի տէր իք . . . մի ջուրը գցիք, մէ քիչ էլ մուլափ տուէք . . . Աստուծու խաթիր . . .

ԳՈՒՐԳԷՆ ու ԳՈՒՐԳԷՆԸ, չարացած.

Չէ, չի ըլի . . . (Դուրս են գնում: Կարապետը ետևներեցը աղաչում է:)

ԿԱՐԱՊԵՏ

Կուտամ, խաչը գիդէնայ, կուտամ . . . բողաղս մի դուս կարէք . . .

(Նրանք զուրս են զնում) Կարգաբար տարակուսած
յես է գալիս առ անժուսի վրայ է ընկնում.)

ՏԵՍԻԼ ԶԵՂ:

ԿԱՐԱՊԵՏ, Եկապ ՂԱՂՕ

ԿԱՐԱՊԵՏ

Հիմի են ի՞նչ անիմ, վճարթէնք փախչիմ . . .
(մտածելով) թէ Ղաղօն քարապղ չի անի ինչ կուչի իմ
հալը . . . խիղճ իմ էրէխէք, հացի կարօտ պիտի մը-
նսք . . . (Տարակուսած մնում է մե քանի ժամանակի)
Խօ բիրթը կու տանին ու ով գիղէ կօնկուրսը ինչ
վճիւր կու դնէ իմ կուտը նրնգնէլուն . . . խիղճ
իմ վճարդիք . . . Սոփիօ, Սոփիօ, քու աղբաթը խէր
ըլի, էս կրակումը իս դուն գցէցիր . . . էլի կի
չիս կօտրվում քիզ ամա, օղոնց նուր մօղնի շուր
կարիս ու դէս ու դէն վէչէրնէրումը լօտօ իսաղա-
լու թրէվ թրէվ գաս, ուրիշ ի՞նչ փիքը կայ . . .
Վճյ իմ գլուխ . . . ես էլ մէ օր մէ մարթ էի ու
մարթ կէրանցումը խառը, հիմի . . . (Ղաղօն տուն է
գալի շտապով.)

ՂԱՂՕ, ուրախողէմ.

Բարով, կարապիտ, հա ի՞նչ է, ի՞նչ ինաբար է . . .
ի՞նչ իս տարէկուսած նստի:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Նստի, Ղաղօ ջան:

ՂԱՂՕ

Ի՞նչ վուխտի նստիլ է, թէ բան ունիս ճամփին
կ'օսիս: Գուքան գնալու վուխտ է . . . հա, մտէս
էր նընգնում, Նինուցին շատ բարով ապսպրից . . .

ԿԱՐԱՊԵՏ

Ճնորակալ իմ Նստի: Գի գիս ի՞նչ է: (Ղաղօն
հօտում է): Ճնջ, պցամք սի սուր վճարը բո՞ւ՞ք (սիս
(Նստի է սպաս) սպիք ու՞նիս, սաք

ՏԵՍԻԼ ԶԵՂ:

ՍՈՓԻՕՆ ԳԼՈՒԹՆ Կաղած ու զուքած դուրս է գալիս:

Ղաղօն վեր է կենում ու գլուխ է տալիս սի ջնջ ի՞մ
ՍՈՓԻՕ, Ղաղօն հասարակաց սցրիս

Նինօն ի՞նչ է անում: Ի՞նչ ուրախ իս վուր սի-
րուն կնիկ իս ճարի

ՂԱՂՕ

Փանք Աստծու, ջէք կի լաւն է: Հն, բարով
ապսպրից:

Շնորակալ իմ Արանց, ղօնաղ անիլ չպիտի բէ-
րիս:

ՂԱՂՕ

Չէ, Սոփիօ Մարտիրոսօվնա, էտպէս չէ: Խոմ դուն
գիղիս դաւիղարաբէքը: Ջէր, ասում է նրա դէգէն,
վիղիա ման ածա, թէ չէ՛ ամութ է, ինչ կ'օսին:
Ուզում իմ կիրակի վիղիտ մանգա ու իժում . . .

ՍՈՓԻՕ, խօսքը կտրելով:

Վիղիտի շուրը ի՞նչ է, ի՞նչ բանգ է: Մէ բան
կի կանիս ու մասխարա չդառնաս: Ծամօսասխմէլը
չմտէտ գցիս, սիպտակ պիտի ըլի Ախար նրա դէ-
դէն ի՞նչ գիղէ հիմիկվան մօղէքը . . .

ԿԱՐԱՊԵՏ, խառնճին աղայս ամաք

Էտ մօղէքն է, վուր տունս քանդէցին: (Գլուխը
բաշ է անում):

ՍՈՓԻՑ

Ես էս օր գուքամ, կու տեսնիմ. (Կարապետ-
ախն) Հէնց զիդէի դուս իս զնացի, ինձ մօտ տուն
դաս, չմտէտ գցիս. (Դուքս է զնում:)

ՂԱՂՕ

Հա, ի՞նչ է, ի՞նչ է իս փիքը անում:

ԿԱՐԱՊԵՏ, Խուր նայելով նրան, ԾՈՒԳՈՍ

Էլ ի՞նչ թաքցնիմ քիզմէն, Ղաղօ ջան, տուն դե
տիղըս քանդվումէ:

ԴԱՂՕ, զարմացած. ՉԾՈՒԳՈՍ

Ի՞նչ:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Քանդվում իմ ու բրիչակ իմ ըլում, թէ դուն չիս
օգնի. . . հինգ հարուր թուման էլ ձեռաց քար-
սազի պիտի անիս. . . քիզ աւել ոչով չունիմ:
(Աղաչելով.) Ղաղօ ջան, ատկազ չանիս, գէթաղ-
վա. . .

ՂԱՂՕՆ զարմացած մտիկ է սալե.

ԿԱՐԱՊԵՏ

Ախ, թէ տեսիլ էիր ինչ բէաբրու արին Գիօրգին
ու Գուրգէնը. . . ինչ իս մունջ կացի, մէ ձէն
հանէ ք. . .

ՂԱՂՕ, զարմացած.

Գիօրգին ու Գուրգէնը ինչ դաւի ունին քիզ իդ:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Ախար, ես նրանցը փուղ իմ պարտ. . .

ՂԱՂՕ, վեր է թռչում.

Գանա պարտքի՞ր ունիս:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Ի՞նչ թաքցնիմ քիզմէն, նրանց էլ պարտիմ. . .

ՂԱՂՕ, տարացած.

Ակի՞ ինձ աւտացրիր վուր զարթնի իմ պարտքը
նւրիչ պարտք չունիս:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Ի՞նչ էի արի:

ՂԱՂՕ

Չէ, Կարապետ, էտ պաղկեցու՞թին է. . . հիմի՞
էլ իս ուզում. . . ինձ էս օրէրումս փուղս հար-
կաւուր էր ու ումիկը քիզ վրէն էր. . . Տէր Աս-
տուծ, էս ի՞նչ իմ իմանում: Ախար էղքան փուղը
ի՞նչ արիր:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Չահրումար արի իմ դիւխին (Աղաչելով) վուրդաց
վուր ըլի, փուղ պիտի քարսաղ անիս. . .

ՂԱՂՕ

Գժվի՞ն իս, ի՞նչ է: Ես քիզ ասումիմ վուր ինձ
փուղ է հարկաւուր ու ումիկս քիզ վրէն է, դուն
կի էլի փուղ իս ուզում, Կարապետ, Կարապետ,
միտտ է վուր ես ասումէի թէ բէգօվաթ իս ապ-
րում ու փուղ շատ իս փչացնում: (Տաքանալով) Ես
իմ փուղս գուզիմ. ինձ շատ հարկաւուր է: Լաւ է,
զրսի հաւիրը թողած, տանու հաւիրն իս հուրսում
Գիօրգին ու Գուրգէնը ի՞նչ էլան:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Չարացած դուս նընգան ու գանդատ անելու
գնացին:

ՂԱՂՕ

Մաշ իսկի փուղ չունիս:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Չէ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՊՏԱԿԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏ

Տօ, Դժերթ:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Հն . . .

ՂԱՂՕ, տաքացած.

Մաշ ես քիզ կու շանց տամ: (Դուրս է գնում

շտապով): Պաղէց:

ՏԵՍԻԼ 10ըշ.

ԿԱՐԱՊԵՏ յետոյ ՍՈՓԻՕ:

ԿԱՐԱՊԵՏ, տխուր.

Էս էլ քիզ բարեկամ . . . պրծվեցաւ իմ բանը: Ա՛խ Աստուծ, հոգիս հանէ ու պրծի . . . մարթը մէ նամուս ունէ. էն էլ վուր փչանայ, էլ ընչի՞ է պէտք . . . Ղաղօ, Ղաղօ, քիզնից էտ ումիկը չունէի . . . քիզ ամա հօքիս չէի խնայում, դուն էլ ինձ էտ արիր . . . Աշխարք, աշխարք . . . դիփ սուտ է էլի . . . (Մտածելով): Մազրամ սրանք ինչ անին . . . պատճառը ես իմ, իմ անիծած խասիաթն էր, վուր Սոփիօին մտնիլ էր տալի . . . Սոփիօ, Սոփիօ . . .

ՍՈՓԻՕ, շտապով ներս է մտնում:

Հն ի՞նչ է, ի՞նչ իս կանչում:

ԿԱՐԱՊԵՏ, տխուր.

Վուչինչ:

ՍՈՓԻՕ

Կարապիտ ջան, էսօր չմտէտ գցիս, ինձ ամամէ 18 արչին կարմիր մախմուր առնիս:

ԿԱՐԱՊԵՏ, սրտով:

Հէրիք է, Սոփիօ, հէրիք է, իս չիս սպանի: Ատի պրծայ, վուր կարողութին էլ չունիմ:

ՍՈՓԻՕ, չարանալով:

Հն, ինձ ամա ամէն բան չունիս: Ուզում իս վուր ես մէռնիմ . . . Գիօրգու կնիկը թէ կու հաքնի, Պօղոսի կնիկը թէ կու հաքնի, ես ի՞նչ իմ: Ինչ որ կ'օսիմ, չունիմ ու չունիմ: Մատիտ վրէն փաթըթիլ իս: Ընչի՞ էլի կնիկ ուզում թէ կի չունէիր: (Լալիս է): Չէ, ես առանց մախմուր գէրիով տանիցը չիմ դուս գնա: Ա՛խ Աստուծ, էս ի՞նչ մարթու ճանգը գցէցիր իմ գլուխը . . . հոգիս հանէ ու պրծի:

ԿԱՐԱՊԵՏ, վեր է կենում ու ման է դալի.

Աստուծ, Աստուծ, իմ մեղաց պատիժն իս տվի. էսպէս կնիկը . . .

ՍՈՓԻՕ, լացի ձայնով:

Քիզ ամա խօ փուզ ունիս ու վուչինչ քիզ չիս պակտէցնում:

ԿԱՐԱՊԵՏ, անհամբերութեամբ.

Վուչինչ էլ չունիմ, անգաճդ բնց արա, չունիմ չէ: Հօրէս տուն ու տիրս կու վիր գրին . . . (Չարանալով) հէրիք չէ վուր էս օրը գցէցիր . . . հէրիք չէ վուր էրէխէրանցը բաղցած թողիր . . . հօքիս էլ հանում իս . . . (Դուրս է գնում):

ՍՈՓԻՕ, շիտուած աչքերը սրբում է.

Խիղճ Սոփիօ, էս ի՞նչ սառանի ճանգը նընդար. (Մարենէն ներս է դալի):

ՍԱՐԻՆԷ:

Անանա մօրձանդա.

ՍՈՓԻՕ, շտապով դրսավումէ.

Սթիսովէ: (Մարենէն դուրս է գնում: Սոփիօն դրան կողմն է գնում ու Ննանուն հանդիպում է: Համբուրում են վիմանց ու առաջ են դալի):

ՏԵՍԻԼ 11րդ.

ԱՆԱՆԻ, շտապով.

Սոփիօ ջան, ուր էիր կանչի: Մէ քիչ ուշացայ, խօ գիղիս էն քոփակը տանն էր: Թէ ջալդ կու պրծնիմ նրա ձեռնէմէն:

ՍՈՓԻՕ

Աստուծ լսէ էտ խօսքիրը: Գիղիս ի՞նչ է, ուզում էի էսօր Բլօտի մաղաղիէն գնա: Գուքանս թէ չէ:

ԱՆԱՆԻ

Քա, ինչ է ասում, ընչի՞ չիմ գա: Գնանք, էլ ունիս իս մնում:

ՍՈՓԻՕ

Մէ քիչ մուլափ տու: Գէղէս ապսպրիլ էր, վուր թասակրավ կարող Օսանէն գուքայ . . .

ԱՆԱՆԻ

Ի՞նչ լաւ իս արի: Ես էլ էի ուզում նրա տէսնիլը:

ՍՈՓԻՕ

Մաշ համեցէք: (Նստում են): Վուենչի՞ խաբար չկայ: Գուղերու մասին վուենչիչ խօ չի՞մ իմացի...

ԱՆԱՆԻ

Ինչպէս չէ: Ասումին վուր կոտրվիլ ին ու մէկը ասիլ է թէ ինձ կու բաշխիք, ես զիլի զրուստը կօսիմ . . .

ՍՈՓԻՕ

Մաշ, արա ի՞նչ է, գուղիրը կու խիղտէին . . .

ԱՆԱՆԻ

Իրիգուս տէսար ինչ չըլպտած էր Կիկօի կնի-

կը . . . վուր չէ սաղգալի. էնպէս պատըրտվումէ, վուր հէնց գիղէնաս մէ օքմընու կնիկ ըլի . . . Ո՞վ չի գիղի վուր նրա մարթը դալալութին է անում . . . խօղիմ նրա գլուխը . . . Գիղիս ինչ է, ես իմ մարթուն պօրտուպիան իմ առնուլ տալի, թէ կի Ղաղօի կնիկը կու սովրի, ես նրամէն պակաս իմ . . . իմ մարթը չէր անում, ամա չարէն ի՞նչ էր...

ՍՈՓԻՕ, նախանձելով.

Բախտաւուր իս, Անանի ջան, լաւ մարթու ճանգը նընգար:

ԱՆԱՆԻ

Թէ էն քոփակ շունը տանը չի ըլի: Ելի նուր խաբար. իմ մարթը մախմուր կաբացու էր առի ու չիմ գիղի 18 արչիւնը հէրիք է թէ չէ:

ՍՈՓԻՕ, նախանձելով.

Հէրիք է. (Առանձին.) Գէղինը մտնիս, կարապիտ... (Մարինէն ներս է գալի):

ՄԱՐԻՆԷ

Օսանա էս թասակրուէրի մօյտանա:

ՍՈՓԻՕ

Աք մօխտա: Ութխար բօ մօվիղէս (Մարինէն դուրս է գնում): Ի՞նչ բանք է:

ԱՆԱՆԻ

Բանգը շատ լաւն է, ինչպէս ասիմ, մուք ղվինիս փէրի է:

ՏԵՍԻԼ 12րդ.

ՕՍԱՆԷՆ ղաթիւրով տուն է գալի շտապով ու գնում է նստում է: Ղաթիւրէն յետ է գցում:

ՕՍԱՆԱ

Օճ, ղաթիւրէցայ... (Սոփիօն ու Անանիս մօտ են վաղում):

Էս ուր իս, քանի ժող է չիս էրէւում . . . յի
 ՍՍԱՆԱ
 Ինչ անիւմ, հիւանդ էի, դուք վննց իք, լնւ իք:
 Էրէխէքտ լնւ ին, դուրթ քանի ժող է չիւ էլի:
 կարօտ էի մնացի . . . սիրտս բորբաքիլ է . . .
 ԱՆԱՆԻ
 Օսանա ջան, նուր աղուխնիր չունիւ . . .
 ՍՍԱՆԱ

Ընչի չէ: Հէստի աղուխնիր շանց տամ, վուր ջէր
 օչուի ճակտին չըլի կապած . . . ծաղկընիրը դիւի
 Գուտիխի մաղաղիցն իմ դուս հանիլ տվի . . .
 (Գոտիկը մէկ վաթըթած աղուխումը ճակտի աղուխնեք
 է հանում: Աղուխը յետ է անում, Սոփիոն ու Անանին
 շատ հետաքրքրուածեամբ անդրում են):

Քան, էս ինչ լաւն է, աբա մէ տէսնիմ: (Հայելու
 առաջն է դնում, կայում է ճակտին ու անդրում է):

ՍՍԱՆԱ, Եր տեղեցը.

Ի՛նչ սազ է գալի, քան . . . գիշիրը խիստ լաւ
 կուլի . . . պէտլած իս էլի:

ՍՈՓԻՑ, ջողում է ու հայելու առաջ է դնում.

Չէ, էս չէ սազ գալի . . . մէ քիչ տխուր է: Օ-
 սանա, էս ծաղկնիրը սե մախմուրի վրէն կարիլ
 տաս: Էստու վրէն հէնց զիդէնաս բորիսնած ըլի:

ՍՍԱՆԱ

Քա, ի՛նչ իս ասում: Հէնց զիդէնաս ծիծաղում
 ըլի . . . Սբա էս էլ կապէ: (Մէկ աղուխ ուղում է
 տալ):

ՍՈՓԻՑ

Չէ, Օսանա ջան, ծաղկընիրը լաւը չէ:

նաս մըբարդանի . . . ՕՍԱՆԱ
 . . . Քան, ի՛նչ է ասում . . . յրուի մագոժ
 . . . ԱՆԱՆԻ . . . զիւնում սիրոժ
 . . . Օսանա ջան, էս աղուխը վննց է:
 . . . ՍՍԱՆԱ
 . . . Գիւնը խո՛ դուն լաւ զիդիս . . . Էրկու մանէթ է:
 . . . ԱՆԱՆԻ
 . . . Ութ աբասի կուտամ:
 . . . ՍՍԱՆԱ
 . . . Խաչը զիդէնայ, չի ըլի . . . Ինձ էրկու շահի
 դադում չէ մնում . . .
 . . . ՏԵՍԻԼ 13րդ:

ԱՌԱՋԻՆԵՆԻՐԸ և ԿԱՐԱՊԵՏ

ԿԱՐԱՊԵՏ, շասպով ձախ կողկըն նեւս է զպլե ու աջ
 կողին է դնում, դուրս դնուտ՝ հեար Անանը, մէջ տեղը
 քեզ կանգնում է, ու զլուխը շարժում . . .
 Էսպէս բան իք տէսի: Աղուխնիր ին անդրում . . .
 Ափսոսս կարապիտ . . . (Դուրս է գնում, Անանն
 էլ հետը):

ԱՆԱՆԻ

Սոփիօ ջան, կարապիտին ի՛նչ է պատահի: Մէ
 զուլս էլ չէրիտ:

ՍՈՓԻՑ

Հալբաթ չտէպաւ (Առանձին.) Լաւ տարի քիզ
 գայ, լաւ խախաթ իս բունի:
 ԿԱՐԱՊԵՏ, տուն է գալի Թղթիւր ձուին բունած . . .
 Հարաջած՝ Սոփիօն . . .
 Էս բան է վուր դուն ինձ իս անում . . . Ա-

խար ամութ չի՛ս քաշում . . . վնասողացէն տամ
 էսքան փուղը . . . տուն ու արդըս քանդէցիր . . .
 հողին հանէցիր . . . դորքէգորք ըլիս, կնիկ ուղէ-
 լու խէյրաթ տեսնող . . . մէ թիքա հաց էի ու-
 տում ինձ ամա հանդարտ . . . գրակը կտորած
 դուս էի գնում ու տուն էի գալի, ոչ ով իմ էրէսիս
 խփող չկէր . . . հիմի . . . հիմի էլ կէհաս
 մաղաղիքը ու վէչերնիր կու սարքիս, էս էլ ու էն
 էլ գուղիմ կօսիս (Հաշիւներն է գնում) Մէ էրկու
 շարաթումը էսքան փուղի խարջ . . . Տէր Աս-
 տուծ. քանի ու քանի ջէր իմ տուի էսքան փուղի,
 ու քանի ու քանի ջէր իմ աղանչաք արի վուր հէ-
 րիք է . . . Ամա ի՞նչ անիմ, վնաս ջուր ընդնգնիմ . . .

ՍՈՓԻՕ, չարացած, լացի ձայնով:

Հա, ուրիշների համա կի կունէնաս . . .

ԿԱՐԱՊԵՏ, աւելի ու աւելի բարկանալով:

Արա հիմի դուն տու սրանց ջուղաբը: (Թղթերը
 վրան է ածում) Տուն ու արդս իս վուրդի օր է կու
 մարին ու ինձ էլ բիրթը կու տանին: Աչքդ էն
 վուխտի դուս գուքայ . . . Մողէք, մողէք, մողնի
 դէրիով կու դուս գաս, ըս գլխի պատուիլը . . .

ՍՈՓԻՕ, լացի ձայնով:

Գժվիլիս, ի՞նչ է էլի, հէրիք է, — ամութ չիս քա-
 շում . . .

ԿԱՐԱՊԵՏ, չարանալով:

Ամութս էլ գնաց ու նամուսս էլ . . . Տէր Աս-
 տուծ, էսպէս բան իք տէսի. կնգայ ձէռին մարթ էս
 օրը աէսնի . . .

(ԱՆԱՆԻՆ ու ՕՍԱՆԵՆ գարմացած միմեանց են նայում)

ՍԻՄՈՆ, ներս է մտնում շտապով:

Կվարտալնիս, բատօնիս նախվա մինդաս . . .

ԿԱՐԱՊԵՏ, յուսահատած, մաղերը փետելով ամութ
 վերայ ընկնում է ասելով:

Պրծաւ իմ բանը . . .

ԱՆԱՆԻՆ ու ՕՍԱՆԵՆ գարմացած, Սոփիոն շիտթուած
 մտում են: Վարդալըրը ծածկվում է:

Վ Ե Ր Ջ

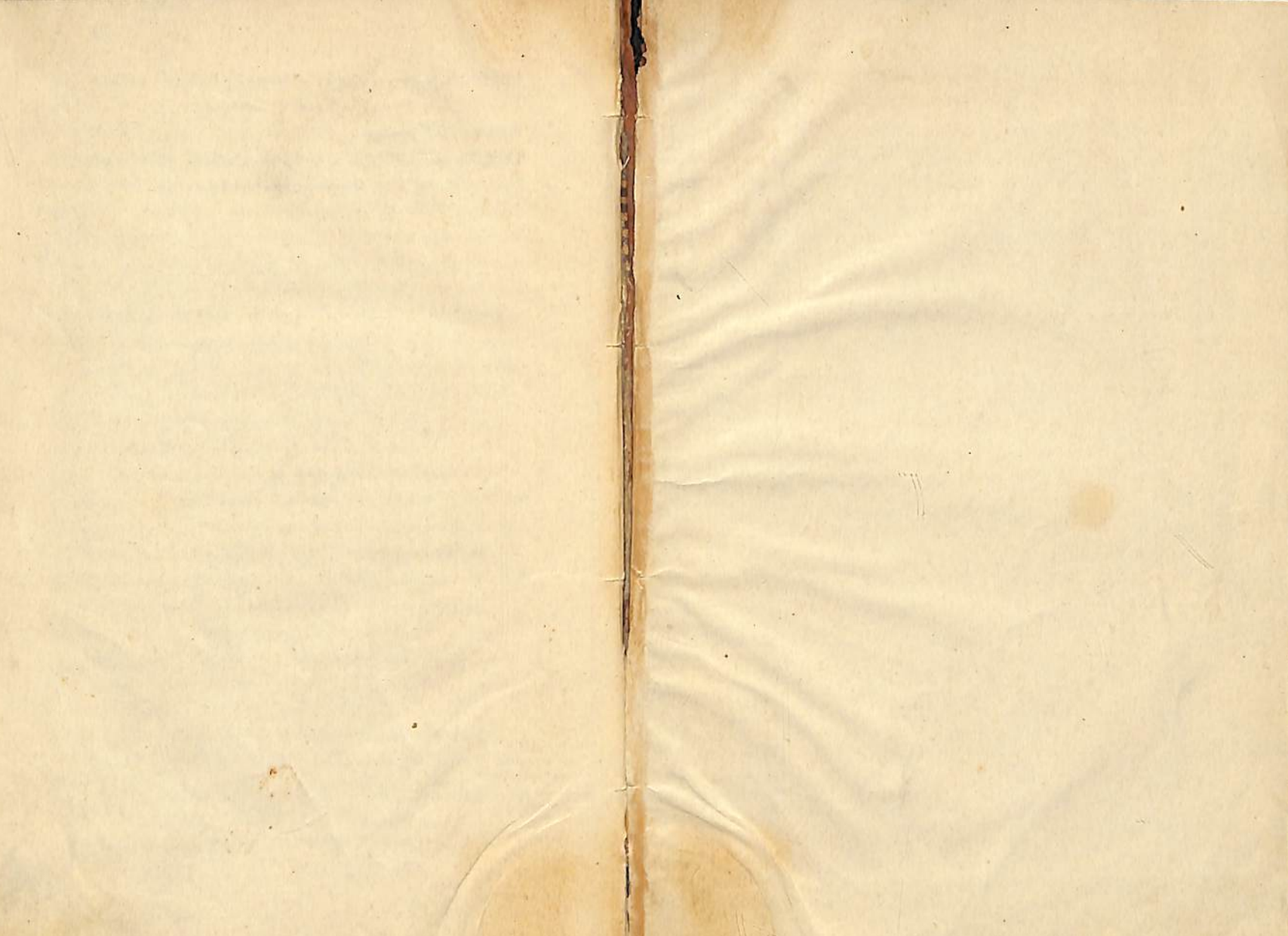

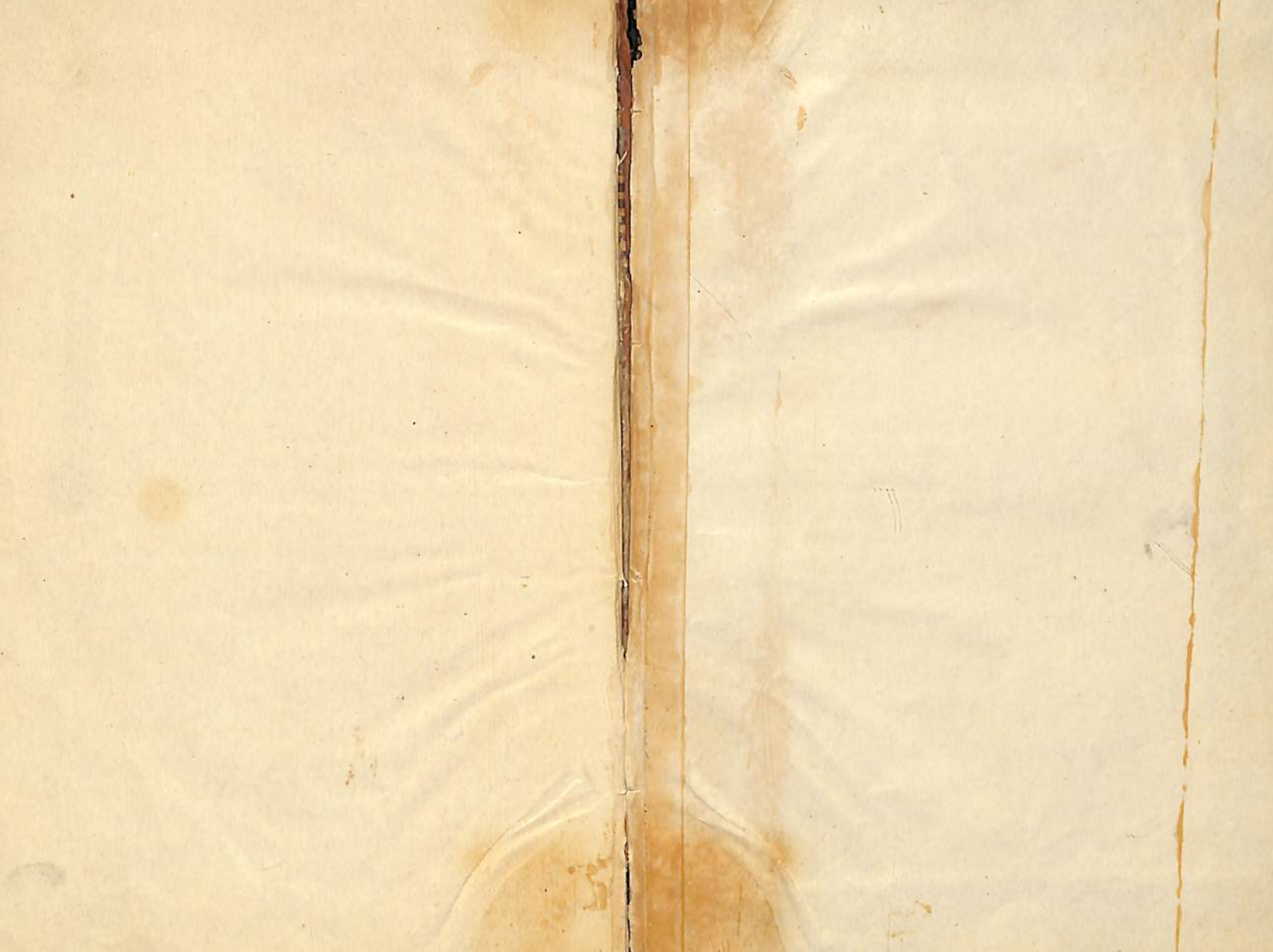
1870
 1871
 1872
 1873
 1874
 1875
 1876
 1877
 1878
 1879
 1880
 1881
 1882
 1883
 1884
 1885
 1886
 1887
 1888
 1889
 1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900

1888

18388

2013

1